

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น***
**Academic Leadership of Private School Administrators of
Khon Kaen Provincial Education Office**

นิตยา อาชญมัย และสุนทร สายคำ

Nittaya Arthanying and Sunthon Saikham

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nittayaarthanying@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามด้วยวิธีการเชิงสำรวจ วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 345 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซซี่และมอร์แกน ใช้เทคนิคสุ่มแบบแบ่งชั้น การสุ่มอย่างง่าย ในแต่ละกลุ่มย่อย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบ (t-test แบบ Independent samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีระดับพฤติกรรมมากที่สุด คือ ด้าน

*ได้รับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 1 เมษายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 8 มิถุนายน 2563

วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือ ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนาวิชาการ และด้านที่มีระดับพฤติกรรมน้อยสุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ ในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม มีระดับพฤติกรรมไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้เสนอแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อสนองตอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารควรมีความริเริ่มและพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการบริหารบุคลากรควรมีวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน

Abstract

The aims of this research were to study and compare the academic leadership of the private school administrators working under Khon Kaen Provincial Education Office and to find the ways to promote and develop such leadership of the administrators, classified by their personal factors: position, educational background and work experience. This study was carried out by means of quantitative research using the survey questionnaire with 345 samples including school administrators and teachers in KhonKaen Provincial Education Office. The sample size was determined based on Krejcie & Morgan method, stratified random sampling, simple random sampling. In all sub-studied sample groups, the tools used in this research were the rating scale questionnaires with equal validity. The data were calculated by the computer program to find the following statistics used in the analysis: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent samples), F-test (One Way ANOVA).

The results were as follows:

1. The academic leadership of the private education administrators in KhonKaen Provincial Education Office in overall and in each aspect; behaviors were rated at the highest level. The aspect that has the highest level of practice is the vision of educational

management to keep up with the changes, followed by the potential of self-reliance in academic development respectively and the aspect with the least level of practice is leadership in initiating the use of innovation for teaching and learning.

2. A comparison of the academic leadership of private school administrators under the KhonKaen Provincial Education Office classified by position, educational background and work experience in general, the level of practice is not statistically different.

3. The guidelines for promoting the academic leadership of the private school administrators under the KhonKaen Provincial Education Office are that school administrators should propose operational guidelines in response to the policies of the Ministry of Education; executives should have initiative and develop innovation to use in management. Personnel should have new methods for their work.

Keywords: Academic leadership; The private school administrators

1. บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานา ประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Luksanapawan and Somprach, 2019 : 1-14)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (Phramaha Somporn Kasako and Chansirisira, 2019 : 179-190) รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา ไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามด้วยวิธีการเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี สังเคราะห์เป็นแนวคิดการวิจัยได้ 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ 4) ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนาวิชาการ และ 5) ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา

ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย จำแนกเป็นประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 3,369 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 345 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานภาพ และเทียบสัดส่วนจากประชากรตามขนาดสถานศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน กำหนดเกณฑ์โดยการเลือกแบบเจาะจง (โรงเรียนดีเด่น)

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยการนำแบบสอบถามฉบับที่ถูกต้องสมบูรณ์นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรม 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัยการประเมินผล

วัดผล เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งประเมินคุณภาพของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า Index Of Conguence (IOC) มีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 1.0 จากนั้นได้นำเครื่องมือในการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดอุดรธานี และจากการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.957

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมมากที่สุด คือ วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการแลกเปลี่ยน ($\bar{x} = 4.68$) รองลงมาคือด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนาวิชาการ ($\bar{x} = 4.66$) และด้านงานแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ($\bar{x} = 4.64$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับพฤติกรรมน้อยสุด คือ ความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.61$)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้เสนอแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ 2) สถานศึกษาควรมีกำหนดนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน 3) โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาให้ทันกับการของสังคม

3.2 ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน 1) ผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มและพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการบริหาร 2) ควรมีการส่งเสริมนำสื่อวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนอยู่เสมอ 3) ผู้บริหารควรมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3 ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ 1) บุคลากรควรมีวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สีกว่าจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการทำงาน 3) ผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้ข้อมูล หลักฐานในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการทำงาน

3.4 ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมในเรื่องการพึ่งตนเองในการบริหารจัดการ

3.5 ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้อยู่ตลอดเวลา 1) ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) ผู้บริหารควรนำความรู้ที่ทันสมัยมาปรับใช้กับกับบริบทของตนเอง 3) ผู้บริหารควรเป็นผู้มีทักษะที่ทันต่อสถานการณ์

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้านมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีพฤติกรรมวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะมีความตระหนักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดมีการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทรัพยากรและความต้องการของและสอดคล้องกับการวิจัยของ Lak-anong Petsungchak (2004) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เลือกลงลำดับ ศักยภาพพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลาความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yatase ได้โครงการเริ่มสอนอ่าน โดยใช้แบบสอบถามการบริหารจัดการทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนของ Hallinger และแบบสอบถามโครงการริเริ่มการอ่านของ Yates พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการมีค่าสหสัมพันธ์สูงมากกับผลของโครงการริเริ่มการสอนอ่าน

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีระดับพฤติกรรมไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้

เพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความตระหนักในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักเทคนิค และวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมินผล และแนวทางการปรับปรุงพัฒนาที่ชัดเจน มีการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้การวิจัยปรับปรุงการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูปฏิบัติการณ์มีความคิดว่าผู้บริหารมีจิตอาสา เสียสละเวลาและทรัพย์สินส่วนตัว เพื่อภาระหน้าที่และความมุ่งมั่นทุ่มเทผู้บริหารมีพฤติกรรมที่น่าชื่นชม น่าเคารพ นับถือ และศรัทธาแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับผลการวิจัยถวิล เกษสุพรรณ (Kesuphon, 2009) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามสภาพโดยภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริณี วสุภัทร (Wasuphat, 2010) ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือคิดริเริ่มใหม่ๆ ได้ควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับทุกคนควรให้ครูมีเสรีภาพในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นเสรีภาพทางวิชาการและควรอยู่ในขอบเขต สอดคล้องกับงานวิจัยวิชัย วงศ์กระจ่าง (Wongkrachang, 2010) อภิปรายได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านที่ระดับภาวะผู้นำสูงสุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามสภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. แนวทางการเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้เสนอแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน คือ ผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มและพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการบริหาร

ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ บุคลากรควรมีวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน

ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดการเรียนรู้

ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้อยู่ตลอดเวลา คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีทักษะที่ทันต่อสถานการณ์ ผู้บริหารควรให้โอกาสครูได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นำความรู้ที่ทันสมัยมาปรับใช้กับกับบริบทของตนเอง ผู้บริหารให้โอกาสครูได้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนตามความสามารถ มีการสนับสนุนการใช้ข้อมูลหลักฐานในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการทำงาน มีการแสวงหาสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้และทักษะนวัตกรรมใหม่ๆ ในกาสร้อยอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการส่งเสริมให้คิดแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นระบบ มีแผนนโยบายที่ชัดเจนสอดคล้องและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ เขียวศรี (Khiewstri, 2005) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีประเด็นอภิปรายว่า การแสดงแล้วจะต้องมี 1) การบริหารจัดการโรงเรียน และ 2) การบริหารตนเอง ทีมงานและชุมชนด้วยรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมมากคือ 1) การประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการโดยหน่วยงานกลาง 2) การปฏิบัติ ณ สถานศึกษาที่ใช้เป็นฐานในการประเมิน อาศัยหลักการพัฒนางาน (site based Development) 3) การเข้าร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่ผลการประเมินบ่งชี้ และ 4) การให้รางวัลโดยยึดผลการประเมิน (Performance based reward) ประสิทธิ์ เขียวศรีและคณะมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรศึกษาเชิงลึก โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยจำแนกกลุ่มตามสภาพความพร้อม สภาพภูมิศาสตร์สภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่และสภาพปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเทศนำไปประกอบการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปจัดทำแนวทางการพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาควรจัดทำนโยบายส่งเสริม/พัฒนาการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนในสถานชั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ภาวะผู้นำทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนในสถานชั้นพื้นฐาน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำทราบถึงภาวะความเป็นผู้นำ ทั้ง 5 ด้านดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้เสนอแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาควรมีกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ของโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและให้ทันกับการของสังคม

2. ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน โดยผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มและพัฒนาวัตกรรมการใช้ในการบริหาร และมีการส่งเสริมนำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ

3. ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยที่บุคลากรควรมีวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูรู้สึกรู้ว่าจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการทำงาน และควรสนับสนุนการใช้ข้อมูลหลักฐานในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการทำงาน

4. ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้อยู่ตลอดเวลา คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีทักษะที่ทันต่อสถานการณ์ และควรให้อาสาครูได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือชี้แนะข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน

References

- Kesuphon, T. (2009). *A study of the state of the participation of the educational institution committee Fundamentals in small school administration Under the Office of Educational Service Area Ubon District 5*. Graduate School: Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Khiewisri, P. (2005). *Leadership Behavior Development Model Academic of school administrators*. Bangkok: Kasetsart University.
- Luksanapawan, B. and Somprach, K. (2019). Collective Leadership Affecting Effectiveness of Teacher's Performance in Schools under the Secondary Educational Service Office Area 25. *Dhammathas Academic Journal*, 19(4) Special Issue, 1-14.
- Petsungchak, L. (2004). *To study the academic leadership of secondary school administrators under the Kalan Education Service Area Office 1*. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- Phramaha Somporn Kasako and Chansirisira, P. (2019). The Program Creates a Buddhist Leadership for the Personnel Dhamma Schools General Education Group 10. *Dhammathas Academic Journal*, 19(3), 179-190.
- Wasuphat, S. (2010). *Academic Leadership And competencies of school administrators That affects the success of school-based administration*. Bangkok: Kasetsart University.
- Wongkrachang, W. (2010). *Academic Leadership of School Administrators under Ubon Ratchathani Provincial Office Area 5*. Bangkok: n.p.